

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Quod gaudium sit mundi, quodue Sanctorum, quæ item tristitia bona, quæ
mala, Sermo

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

Quod gaudium sit mundi, quodve sanctorum, quae item tristitia bona, quae mala.

Mundus gaudebit, vos autem contristabimini, Ioannis XVI. Quomodo non omne gaudium bonum, nec omne est malum, ita nec omne tristitia bona, nec quaeuis est mala. Itaque de gaudio primum dicimus: Mundus, inquit, gaudebit. Satis datur intelligi, non esse hoc primum Sanctorum gaudium, quando dicit, mundus gaudebit. Mundum enim hic vocat eos, qui mundum, hoc est, qui diuitias, luxum, delicias, honores, & id genus alia, quae mundi sunt, amant. Et quanquam gaudium nullum in mundo, quia nec recte gaudet, nec gaudij veri ratio illi qui in Deo non gaudet, conuenire potest: dicuntur tamen gaudere filij huius mundi, quando quidem pro gaudio ducunt, dum quod amant, adipiscuntur. Itaque filij huius mundi gaudent in vitijs suis, & in malitia sua. Superbus gaudet in honoribus, in potestate, in praelatione, in veneratione sibi exhibita. Avarus gaudet in opibus cumulantis, incontinens in rebus veneris, iracundus consolationem accipit, dum sui furoris aestum alicui maledicendo refrigorat, gulosus dum seruit ventri, inuidus dum alienam conspicitur infortunatam, aediosus postremo, si ocio, aut ignavia indulgere potest. De his omnibus scriptum est: *Latantur cum malefecerint & exultant in rebus pessimis. Latantur quum faciunt mala, latantur quum opprimunt & impediunt bonos, latantur si via eorum mala fortunatur, latantur quoque quum Sanctorum prosergatur propositum.* Commune est tamen impijs omnibus gaudere, aut in concupiscentia oculorum, aut in concupiscentia carnis, aut in superbia vitae, sicut sanctus Ioannes dicit: *Omne quod est in mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitae.*

Mundi nomine quid hic intelligitur.

Psalm. 1.

1. Ioan. 2.

Gaudium mundi quod sit.

August.

Eccle. 1.

Luc. 12.

Iob 21.

Gaudium sanctorum quod sit. Psalm. 6.

Ceterum, quantum a vero gaudio distet mundanum, facile dinoscitur. Gaudium namque mundi est vile, quia plerumque in rebus est illicitis. Quere Augustinus recte dixit interrogans: *Quid est seculi laetitia? Quasi dicentem: Quid est inebriari, scortari, comessationibus operam dare? Et subiijci respondens: Nihil est, inquit, nisi impunita nequitia. Quamobrem etiam nihil iudicat infelicius felicitate peccantium.* Salomon quoque: *Vidi, inquit, cuncta, quae sunt sub sole, & ecce vniuersa vanitas & afflictio spiritus.* Secundo mundi gaudium est breue. Quodcumque enim, seu quantumcumque sit, non potest esse diurnum. Habemus hoc de diuite illo in Euangelio, qui diuitum multas congregaret, in quibus sibi ducebat quiescendum dicens: *Anima mea habes multa bona reposita in annos plurimos. Requiesce, comede, bibe, epulare.* Cui responsum est: *Silulce, hac nocte animam tuam repentem dae, quae a seum parastolus erunt?* In Iob quoque dicitur: *Tenant tympanum, & citharam, & gaudent in fontium organi. Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt.* Porro gaudium sanctorum, est laetitia casta, laetitia sancta, exultatio in Deo. Neque enim de creatura concipitur, sed de creatore. Hoc Psalmista considerans: *Laetificabis eum, inquit, in gaudio cum vultu tuo.* Quapropter nunquam potest esse gaudium verum, & in Deo, nisi sit tibi conscientia mundicia & integra. Omnia igitur si vis te accussent, omnia premant, sola sit con-

scientia
Mundu
cia, in
lumini
Est den
natur a
natur,
repor
viro de
quam
compu
que in
rijudi
pura se
Quem
uertat
ad genu
a, v d
men ne
regant
quis er
ta de pe
nam r
admir
iuitar
lubrite
de que
lugen
tra em
Peccat
ctorum
caza fu
musq
nobis
que pe
nore m
nem c
proxi
lia, qu
gnior
uis an
ploral
plang
eius a
quam
Tristit

scientia libera, sola conscientia non te accuset, & esse potes semper lætus. Mundus, inquit, gaudebit, suo videlicet more, in rebus vanis, atque caducis, in vitiolis & noxijs, in impudicis & inhonestis. Vos autem contristabimini. Non omnis est tristitia laudabilis & bona, non omnis item mala. Est denique quedam tristitia, quæ in se nec bona est, nec mala, sed purè est naturalis, vtpote melancholica, ad quam homo vel suapte natura inclinat, vtsit tristis. Hæc tamen in sua natura non diu impermixta manere potest. Accedit enim mox, aut ad virtutem, aut ad vitium. Hæc tamen viro deo esse potest (si eadem bene voluerit uti, & moderatè admittat, quantum satis est, non vt inuito dominetur) salubre instrumentum ad compunctionem. Quod nisi fiat, trahetur paulatim in vitia (vt germinæ quæ inde oriuntur, satis indicabunt) iræ, inuidiæ, suspitionum, temerarij iudicij, acedix, & similibus: vt in desperationem & huiusmodi grauiam, quæ scrupulositatem, perplexitatemque præteritorum nimis molestat. Quemadmodum enim læticia naturalis, nisi labore & dedita opera conuertatur ad bonum, germinabit & vitia, vt sunt leuitates, ioci, risus, & alia id genus permulta, ita facit quoque tristitia. Naturalia enim nostra tamen, vt dixi, quatenus naturalia sunt, nec bona sunt, nec mala: ex innata tamen nobis corruptione: ex mala quoque consuetudine (nisi vigilantissimo regantur studio) insolescunt vehementer, declinantque ad malum. Quisquis ergo hanc in te passionem sentis, studeas ea ad tuam vt salutem. Cogitè de peccatis tuis, exerce te ad contritionem, simul tamen semper ad diuinam respiciens benignitatem: illam interim ama, illam prædica, illam admira, vt te assuefacias feliciter tristarî, quandoquidem ad tristitiam inuitaris ex inclinatione naturæ. Quare maximopere est curandum, vt salubriter tristeris. Est igitur tristitia alia sanctorum bona, lugere scilicet, de quo legendum est. Neque enim super omni est aduersitate miseriam lugendum. Quicquid contra Dei sit honorem, est lugendum, quicquid contra eiusdem sit, aut factum est beneplacitum, merito doleri, & plangi debet. Peccata igitur tam propria debemus lugere, quam aliena. Hæc tristitia sanctorum est. Nostra enim peccata nos separant à Deo. Plangenda igitur peccata sunt, tam propterea, & hoc præcipue, quia ex honorauimus, offendimusque Deum (ibi enim charitas operatur tristitiam) quam quia nocuimus nobis virtute, Dei gratia & felicitate nos spoliando. Propter aliena quoque peccata tristandum est, partim quod his offenditur Dominus, cui honorem super omnia tenemur zelari: partim, quod proximo compassionem debemus, qui sibi ipsi delinquendo damna intulit multa. Si enim proximo charitate impellente compatiendum est patienti damna corporalia, quanto magis est condolendum (cum anima multo sit, quam corpus dignior) pro damnis spiritualibus? Si pro sanitate corporali, aut re alia quamuis amissa, cum proximo ploras, si felicitatem idem amisit æternam, non plorabis? Plangis, inquit Augustinus, mortuum, magis plange impium, plange infidelem: plangis quia corpus deseruit, & ab eodem recessit vita eius anima? magis plange, quia ab anima recesserit vita eius Deus. Itaque quum aut te, aut proximum tuum peccasse cognoscis, merito tristarîs. Tristantur iterum sancti ex consideratione defectuum suorum, pro-

Tristitia naturalis quæ sit.

Tristitia sanctorum bona quæ.

I.

Augustin.

II.

VI

omodo
c omnis
m dicit
oc pium
mim hic
es, sed
m in v
Deo non
e, quan
que filij
audierit
ca. Au
accumbit
refrige
in festi
his om
mi. Le
iunt bo
um San
mibus
cras, a
aut p
noscent
es. Que
d dicit
sibi ipsi
re
etiam n
l, inquit
do m
non po
dicitur
vna mu
are. Cu
autem
atque
Deo. Ne
comple
er m
era m
a sit con
scite

priæque infirmitatis toties experta. Eam ob rem cum nihil possint sibi boni confidere, lugent. Siue enim proposuerint, siue iurauerint etiam, non est robur, non est virtus, non est constantia in voluntate hominis. Nisi enim Deus te regat, nisi teneat, quid es? Inde igitur oritur tristitia, quod propter tuam mutabilitatem, propter tuam corruptionem, propter afflictionem malam: propter infirmitatem tuam magnam, propter tentationem multiplicam, & propter pronitatem & inclinationem ad malum nimis procliuem, semper habes timere, ne iterum cadas, ne Dei gratiam amittas, ne tibi contingat, quod te sanctioribus, fortioribusque vides contigisse. Expertus enim es te ipsum satis, quod nihil ausis tibi promittere, nihil te possis consolari, ex tua bona voluntate, aut bono proposito, quo constantem, perseverantemque te in bono inuentum iri confidas. Vide Apostolorum serè maximum Paulum non vno in loco contra seipsum conquestem (quod certè non risu, sed cum lachrymis putandus est facere) & dicens: *Scio quod non habitat in me, hoc est, in carne mea bonum. Nam velle adiacet mihi: perficere autem non inuenio. Non enim quod bonum volo, hoc facio: sed quod malum, hoc ago. Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius?* Augustinus quoque: *Turret me, inquit, vita mea, quia nisi sterilitas est in ea. Nam dicit. Nunc hoc, nunc illud. Post hoc: Nec hoc, nec illud. Tercio, sinit tristitiam ex dubia discussione conscientie, quia nullam habent afflictionem aut certitudinem, nisi eam quæ communiter omnibus est ex Christo, per spem nostræ redemptionis, quam cito tamen aut facilliter possumus negligere, aut non vti. Nescit itaque homo, vtrum amore an odio dignus sit. Quandoquidem est via, quæ videtur homini recta, nouissima verò eam ducunt ad interitum. Quarto, tristantur sancti compassione. Recolunt enim Domini Iesu passionem, iniurias, persecutiones, dolores & mortem, tandemque quod horum omnium ipsi causa eidem fuerint, dolent atque tristantur. Si enim flagitiosis, & pro suis sceleribus patientibus compatimur, quomodo virtuti ac studio pietatis deditis, aut propter pietatem innocenti patientibus, quomodo, inquam, Domino nostro Iesu Christo, pro nobis, non pro se patienti non compatiemur? Hoc igitur modo omnibus eius membris etiam corporaliter infirmis compatiendum est. In huiusmodi sancto luctu & tristitia fuit Dauid sanctus, faciens Psalmum illum quinquagesimum: *Miserere mei Deus, propter grauem offensionem Dei amouendam, quam in adulterij reatu contraxerat. Luxit nihilominus ad tantum peccatum. Nam filij sui Absolonis, ex filio facti acerrimi persecutoris mortem grauius luxit, non quod mortuus est, sed quia in peccatis grauibus atque sceleribus mortuus est. Samuel luxit etiam regem Saulem, quæ ad diem mortis lux, eo quod hunc inobedientem sibi Deus abiecerat.* Est tristitia tertia, quæ noxia est & mala. Hæc est tædium in diuinis saluberrimæque humanæ conuersationis. Hanc comitatur interdum desperatio. Contra hanc tristitiam assumendus feruor, excitanda deuotio, & contra suam quoque inclinationem introducenda frequentandaque sunt exercitia pietatis. Sic enim tristis huiusmodi solus in melancholia sibi dimissus fuerit, nisi puta valde fuerit eius conscientia, aut singularis protectio diuina, ad graue periculosumque facinus vix illum non tentabit inimicus. Vbi cumque iugiter*

Rom. 7.

Augustin.

III.

Ecl. 9.

Prou. 24.

III.

Psalm. 50.

2. Reg. 12.

2. Reg. 8.

3. Reg. 15.

Tristitia mala quæ.

la quæ.

mala fuerit conscientia, ibi tristitia huiusmodi multo omnium maximè est periculosa. Horrendum est de huiusmodi tentationibus, quæ siue ex irregulari irrationabiliq; tristitia, siue ex ea tristitia, quæ facinorosa parit procedens vita nascuntur, loqui: ne hi qui solitariè viuunt, aut pusillanimes, aut melancholici & manici aliqua ex parte sunt, sibi ipsi cogitationes, periculatq; faciant delinquendi. Satis est Apostolum Paulum dixisse: *Secundum tristitia mortem operatur*, cum tamen alibi de penitentium tristitia gloriatur bona. *Si contristati*, inquit, *vos in epistola, non me penitet, sed gaudeo: non quia contristati estis, sed quia contristati estis ad penitentiam, contristati enim estis secundum Deum*. Est præterea tristitia mala, quæ oritur ex inuidia & torquetur felicitate aliena. Est etiam tristitia mala ex priuato amore, & ex immortificatione propria, aut quia aliquid fit, quod contra suam voluntatè, aut quod contra iudicium suum ac consilium fit. Hoc modo contristatus fuit Achitophel, quia consiliū Cusi melius videbatur, & magis probabatur, quàm suum. Contra hanc tristitiam non sanius est consilium, quàm mortificato proprio amore, mortificata omni propria ac sui ipsius quæstione Domino Deo se resignare, atque exeundo omnem proprietatem siue iudicij, siue consilij, siue voluntatis, paratum & resignatum se offerre id omne beneplacitū Dei. Hæc resignatio generat pacem & lætitiā cordis, malamq; omne propulsat tristitiam. Consultissimum proinde est, omni tempore esse resignatos, atque in omne Dei beneplacitum nos abnegemus, vt id quod tolerandū est, toleretur libenter propter Domini voluntatem, nostratq; voluntas in omnibus subijciatur Deo. Quando ergo tristitia super nos venit, memores simus promissionis Christi, qua dixit: *Mundus gaudebit vos autem contristabimini*. Quali diceret: Mundi est in presentiarum gaudere, quia dura nimis eos tristitia post hanc vitam obruet. Vos autem amici mei quos post hanc vitam læticia manet sempiterna, hic contristabimini, hoc est, tristitia patiemini, eritisq; tam pro vestris peccatis, & defectibus, quàm pro alienis gementes & afflicti. Sed tristitia tamen vestra vertetur in gaudium, non in hoc solum quod terminabitur in æternam lætitiā futuram, sed quod etiam hic vertetur in gaudium, quo amici mei hic gaudeant in aduersis, latentur cum pro mea gloria passi fuerint, siquæ eis desideratum mei amore contristari. Hoc gaudiū centuplo est nobilius atque suauius gaudio mundano, quod gaudiij nomine indignum est. Hoc gaudium spiritus est in hoc exultantis, quod aliquid habet agere, pativæ, quo suum ostendat erga Deum amorem. Memor esto Davidis, persecutionem filij sui & maledictionem Semæi humiliter ferentis: quomodo nudis pedibus nudoq; capite incedebat fugiens & flens, quam humili ac resignato animo in eandem se submisit tribulationem, nec virum sibi maledicentem puniri cōsensit, sed de manu Dei omnia hæc sibi iuste intellexit euenire. Flebat, inquam, sed ex resignatione atque humillima sui ipsius submissione in illam tribulationem, quam suscepit patiens ac mitis, nec murmurauit, sed mente gauisus ac spiritu Deū laudauit. Hoc est ergo gaudiū, quod suis hic dat amicis Deus, vt licet tristitia ferat, in tristitia tamè nō sunt tristes, hoc est, grauati nō sunt, sed alacres & feruidi. Quibus non solum post hanc vitam, sed hic etiam tristitiam illorum vertit in gaudium Deus. In gaudiū inquæ, huiusmodi quod non auferetur,

1. Cor. 7.

Ibidem.

Alia tristitia mala quæ.

1. Reg. 17. Remediū aduersus tristitiam malam.

1. Ioh. 16.

1. Reg. 17.

1. Ioh. 16.

VI

hoc est, quod hic quidē aliquo modo incipit, sed post hanc vitam perfectur. largietur id Domino nostro Iesu Christo, qui est benedictus in secula, Amen.

DOMINICA III. POST OCTAVAS PASCHÆ: Epistola, I. Beati Iacobi Apostoli.

Dane datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens à Patre luminum. Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Voluntarie enim genui non verbo veritatis, ut finis initium aliquid creature eius. Scitis fratres mei dilectissimi. Sit autem omnis homo velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum, & tardus ad iram. Ira enim viri iustitiam Dei non operatur. Propter quod abijcetes omnem immunditiam, & avaritiam malitiae, in mansuetudine suscipite in seipsum verbum, quod potest salvare animas vestras.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM

Hoc ait nos Apostolus Iacobus ad veram nostri cognitionem & humilitatem, quæ cognoscamus nihil, quod à Deo non recepimus, quantumlibet sit illud, boni nos habere. *Quid enim habes, inquit Paulus, quod non accepisti?* Dicit igitur: Omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens à Patre luminum. Quod Patrem dicit luminum, creatorem vult dicere Angelorum, qui lumina sunt regni cælestis & astra. Verum, quod dicit datum optimum & donum perfectum, dubium non est ubi optimum fuerit, ibi esse quoque bonum & melius. Vbi perfectum, ibi esse aliquid etiam, quod minus fuerit perfectum. Dona igitur Dei cum varia sint ac multa, & in multiplici quoque differentia, omnia tamen quæ habemus bona à Deo nobis donata sunt. Sequitur. Apud quem non est ulla mutabilitas. Quicquid enim agit aut vult adeo est excellēter bonum, vtilius non possit esse, adeo stabilitas apud eum est pax, serenitasque æterna, quæ nulla possit mutatione nulla præteritione suggestioneve, nulla denique vicissitudinis obumbratione perturbari. Neque enim propter merita nostra, sed gratuito & pro voluntatis suæ bonitate ac liberalitate nos regeneravit de tenebris ad lucem, in adoptionem filiorum Dei, verbo veritatis propter nos incarnato & nobis prædicato, ut simus initium, id est, principatum habentes, ac veluti primitivæ creature eius, utpote reliquis creaturis digniores & excellentiores. Scitis hæc omnia fratres mei dilectissimi, nempe ex Deo quicquid sumus, nos esse, & nobis per Osee à Domino dictum: *Perditatus ex te Israhel, ex me tamen auxilium tuum.* Scitis præterea qua dignatione vos regeneravit in filios adoptionis Deus. Quamobrem decet erga illum qui in nos contulit beneficia, esse nos, quomodo illi placeamus, & quomodo ei servemus, sollicitos. Sit igitur omnis homo velox ad audiendum quæ salutaria sunt, ut percipiat non quæ curiosa sunt, sed quæ audire necessario oportet. Sit autem tardus ad loquendum. Loquendo namque periclitatur homo, quam audiēdo citius. Parce igitur, & tarde, & ubi necessitas & utilitas exigat, est loquendum. Siquidem ubi innocētia damnatur, ubi negatur veritas, ubi vive opprimitur iustitia, non est tacendum. Alioqui in multiloquio occi-

2. Cor. 4.

1. Ios. 11.

Psalm. 10.

so non